

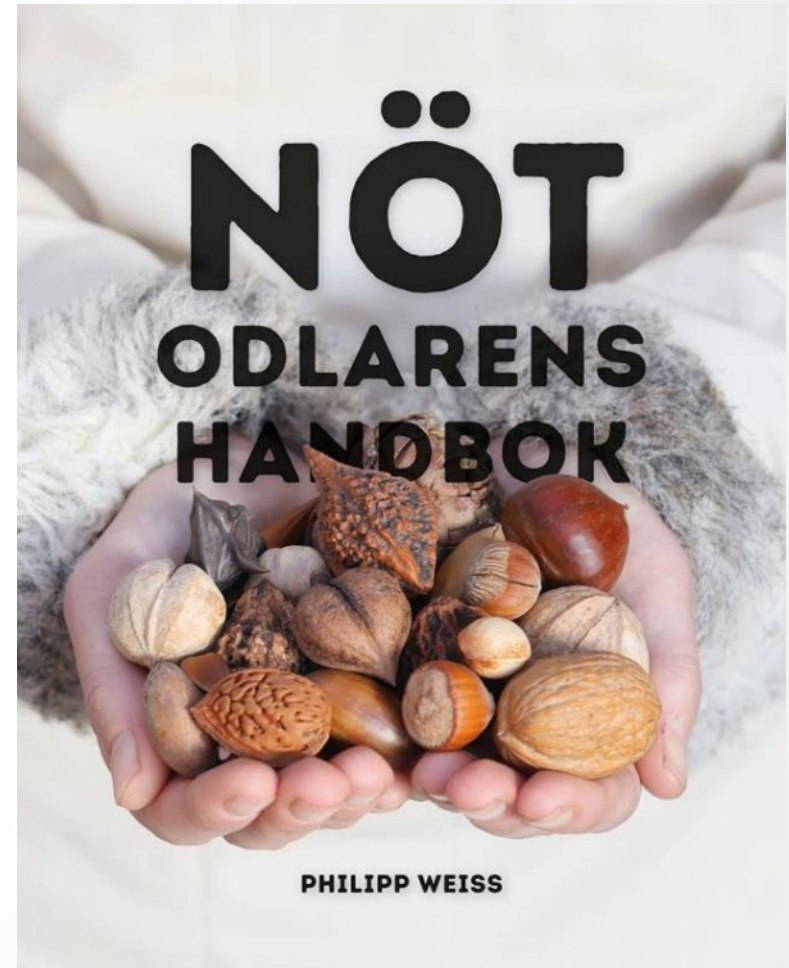
Hasselnötsodling

Göran Christiansson – Kurs i Nötodling – Holma Folkhögskola 2023

*(cc) Creative Commons by-sa 4.0 –
kopiera gärna presentationen och hänvisa till originalet*

Upplägg

- Vad är hasselnötter?
- Historik – odling i Sverige
- Vad vill jag med min hasselodling?
- Användning
- Skörd
- Torkning & lagring
- Knäckning
- Odling
- Odlingsssystem – träd/buskform
- Förökning
- Sjukdomar och skadegörare
- Välja sort...
Namnsorter och “vilda” hasselnötter
- Pollinering
- Avslutning

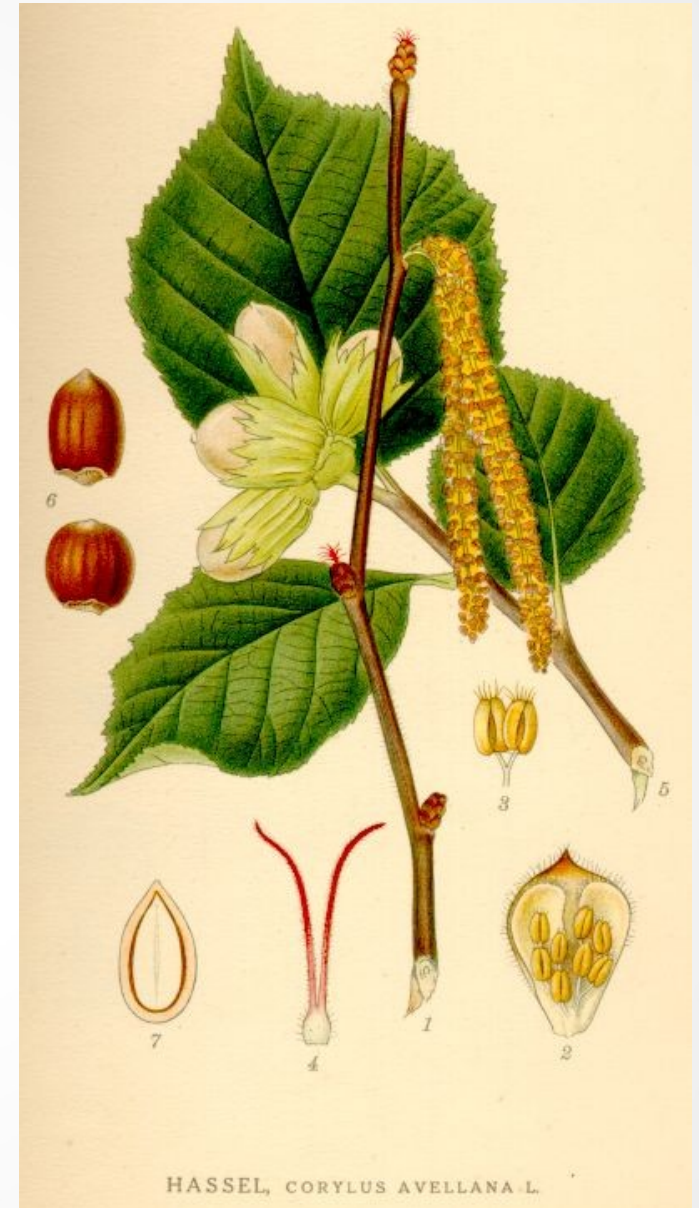

Vad är hasselnötter?

Hasselfamiljen *Corylus* har flera arter.

Vanligast för mat är europeisk hassel:
Corylus avellana.

Världsproduktion 1 miljon ton
65% i Turkiet
15% i Italien
10% i USA (Oregon)

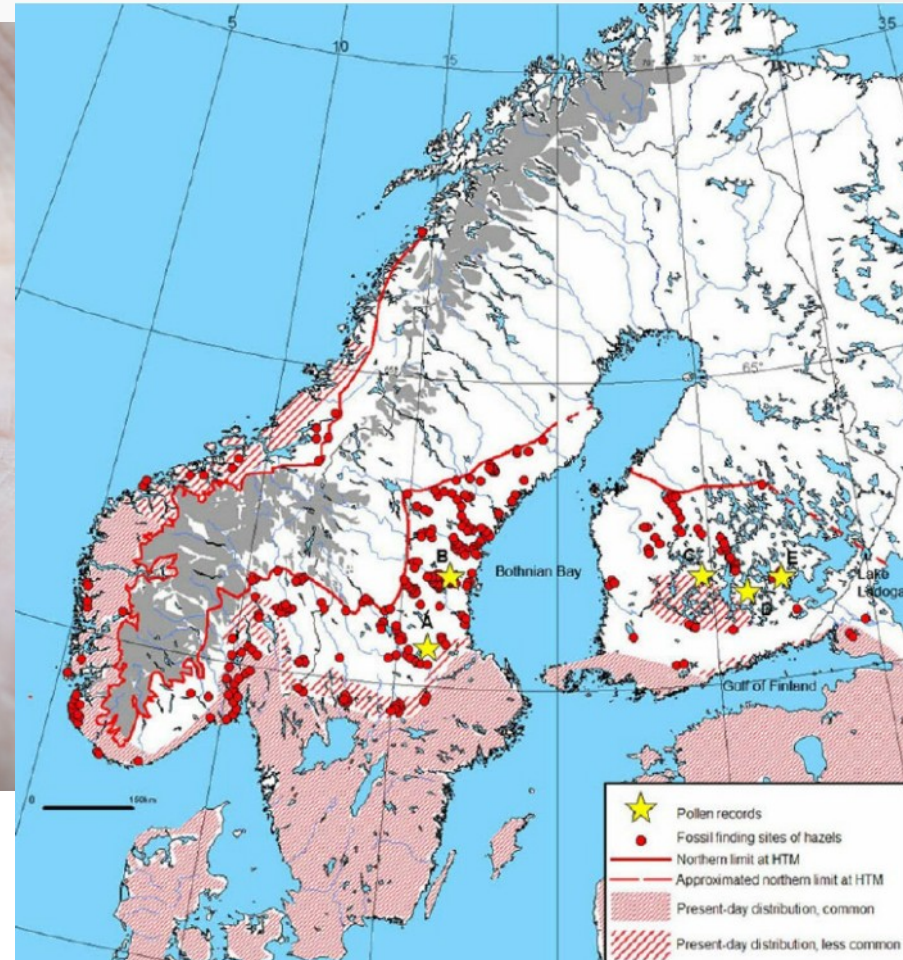

HASSEL, CORYLUS AVELLANA L.

Vi har alltid ätit nötter...

Hasselnötskal, 8700 år gamla
Ljungaviken, Blekinge
Foto Sydsvensk Arkeologi AB

Förhistoriska fynd av skal och av
hassel-pollen
Illustration: Anne Elisabeth Bjune

Hasselnötens historia i Sverige

Anna-Carin Almqvist på Hushållningssällskapet i Halland driver sedan 2020 ett projekt för att dokumentera hasselodlingens historia och framtida möjligheter.

Två bra broschyrer har de publicerat 2022.
(se kursmappen för .pdf)

Vad vill jag?

Skriv upp för dig själv:

- Vad vill jag med hassel?
- Har jag någon planteringsidé redan nu?
- Vill jag sälja nötter?
- Vilka frågor har jag?
- Vad vill jag lära mig idag?

10 minuter

*Hasselparti i skogsträdgården hos Hans och Saskia i Utrecht, Nederländerna, 5 år efter plantering.
Fet blanklera, tidigare betesmark för mjölkkor.*

Användning

Smaksättning och energimat
Ofta i kakor, men också i bröd och
matiga pajer.

Skörd - Nut wizard/nut roller

Foto Veld4 Nederländerna

Liten skala 1-10 buskar

Skaka lätt på busken och “rulla” upp nötterna från marken.

Större skala (30+ buskar)

Maskinella plockmaskiner och “dammsugare”. Många ifrån Italien.

Skördetid – mogna nötter
Ca: 2 veckor för en buske
Olika för olika namnsorter.
Augusti och september

Ta bort svepen

Svepen och nötter som flyter

Hemmabygge för att få bort svepena, och i badkaret flyter dåliga nötter

Torkning och lagring

'Corabel', foto från INRA, Frankrike

Knäcka & skala

Knäck-maskin, inställbar skiva.
Sedan är det bra att "vind-sikta"
bort skalnen från kärnorna

Hemmabygge hos
Harm Tuenter, Joostenhuus, NL

Beskärningsstil: stam eller buske

Stamform – Joostenhuus i Nederländerna, sandjord, 25 år

Beskärningsstil: stam eller buske

Buske - i Maarsen, Nederländerna, lerjord, 5 år

Varje namnsort i en egen rad

6

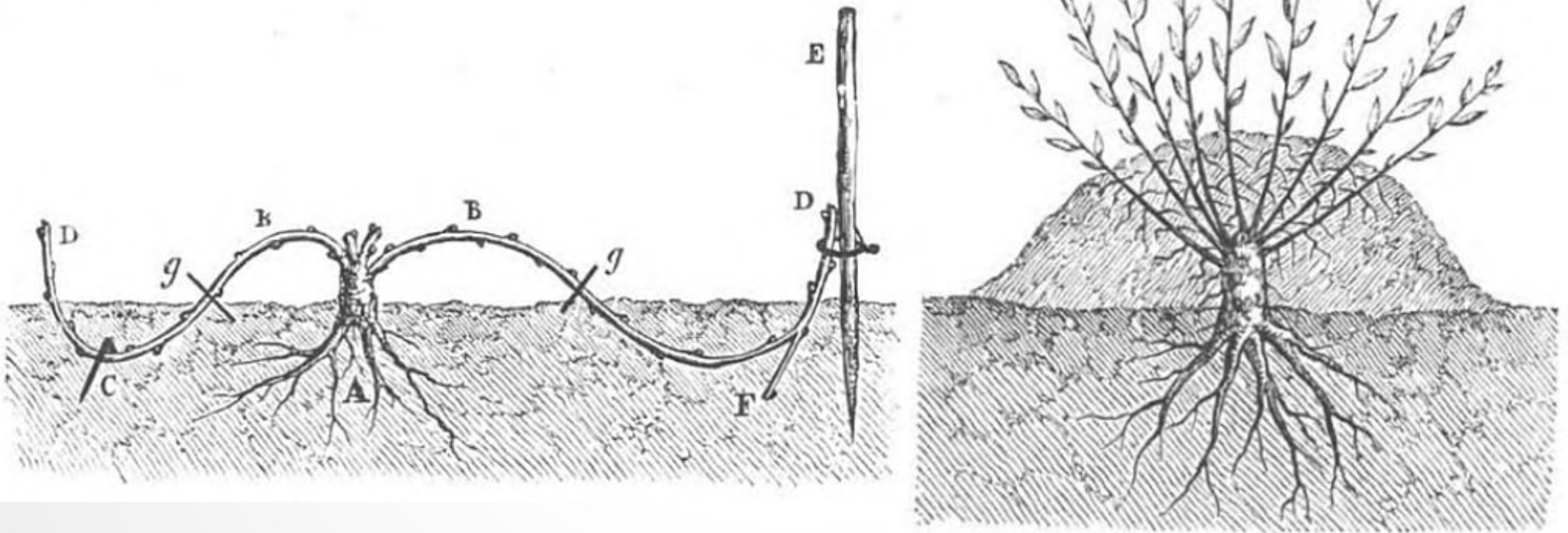

Paus

Förökning

Hassel förökas oftast med avläggare.
Antingen nedböjda skott, eller en hel
ingrävd stubbe.
Vi får en klon – en identisk kopia.

Från: *L'art de greffer*, Charles Baltet 1869, [wikisource.org](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:L'art_de_greffer_(1869).indd_103.jpg)

Nya namnsorter - frösådd

Så färska hasselnötter i luftig jord på ett mus- och fågel-säkert ställe.

Gärna i ett garage eller jordkällare över vintern, sen i växthus eller ute.

Nu har du skapat nya hasselnötter som ingen annan tidigare smakat!

Att registrera en namnsort för att få handla med den i EU är dyrt och krångligt sedan 2012. (50,000kr+)

Besvikelser

Kwaalburgse Hoeve, södra Nederländerna, torr sandjord.
5 år gamla hasselbuskar mellan valnötsträd. De syns knappt.

I kanten av detta fält står hasselbuskar som mår bra, i lä och i skugga.

Besvikelser

Råka,
Foto Wikipedia

Joostenhuus. Första åren hade Joost problem med råkor. Det kom hundratals...

Besvikelser

Foto wikipedia

Nötvivel, beskrevs redan av Linné.

Lägger ägg i omogna nötter, och larven äter upp nöten innifrån och faller ner på marken för att sedan leva under jorden till nästa sommar.

Vit larv, runt hål i nöten.

Välja namnsorter

Hur väljer man?

Corabel, Clark, Ronda di Giffoni, Pauetet, Nottingham prolific, Webb's Cob, Gunstlebert, Lange Zeller, Röd Zeller, Jättenöt från Halle mfl. mfl.

Vilken är bra hos mig?

Vilken är godast i min mun?

Halles Jättenöt

Webb's Cob

Pollinering

Pollinering sker med vinden

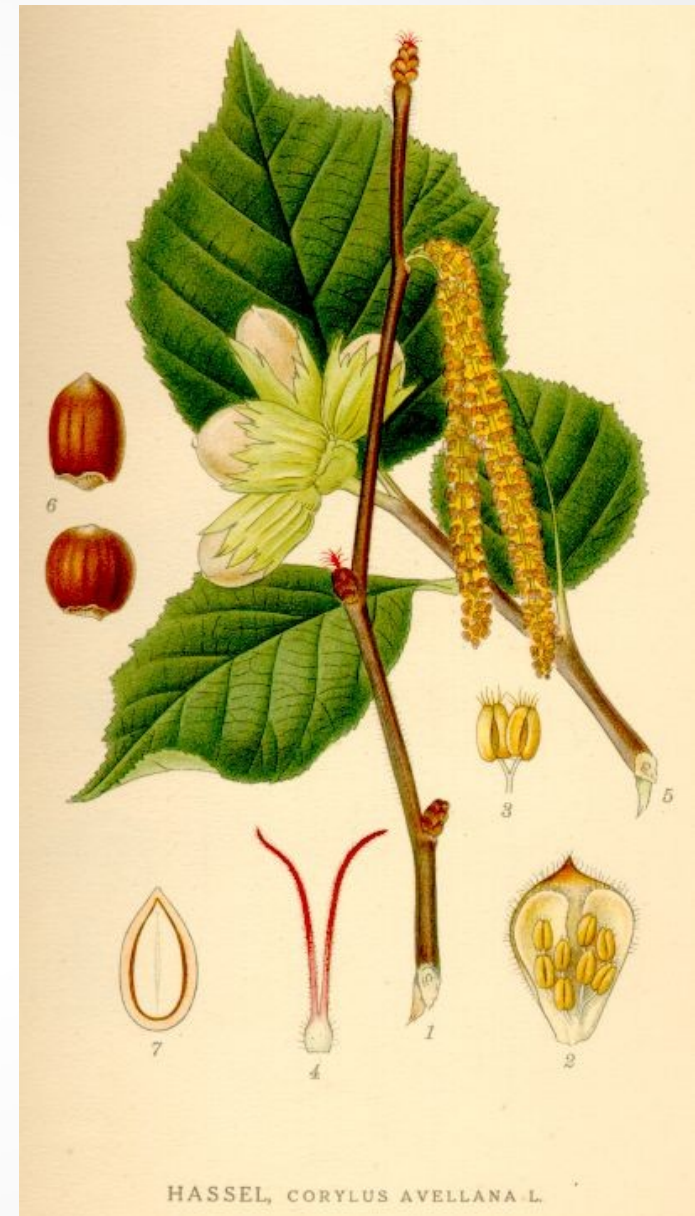
Många (10%) är allergiska mot hasselpollen

Pollinering sker under februari-mars

Hassel är inte självbefruktande

Ju fler sorter, desto bättre pollinering

“vild” hassel pollinerar ofta bättre än namnsorter
(fokus på hanblomma vs. honblomma och frukt)

Reflektioner

Prata med din granne – 10 minuter

Fick jag mina frågor besvarade?

Vad vill jag nu med hassel i mina odlingar?

Har jag tillräckligt med information?

Hur kan jag ta reda på det jag behöver?

Med nötter i skafferiet...

“
“
Den som har nötter går aldrig hungrig
“